

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1944 kl. 3 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om beräkningen av allmän omsättningsskatt för vissa skodon med bottnar av trä eller annat ersättningsmedel för läder eller gummi.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren av herr *Allard* väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 380, har hemställts, »att riksdagen må besluta, att vid tillämpningen av förordningen den 25 maj 1941 (nr 252) angående skattesatsen för den allmänna omsättningsskatten beträffande vissa varor skola från de slag av skodon, beträffande vilka allmän omsättningsskatt skall utgå med högre skattesats än fem procent, undantagas sådana skodon med bottnar av trä eller annat ersättningsmedel för läder eller gummi, som enligt gällande bestämmelser angående reglering av handeln med och förbrukningen av läder och skodon m. m. må fritt försäljas».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för detta yrkande, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Genom förordningen den 25 maj 1941 (nr 252) angående skattesatsen för den allmänna omsättningsskatten beträffande vissa varor jämte därvid fogad varuförteckning äro bland annat vissa skodon underkastade skärpt omsättningsskatt, nämligen *dels* skodon av lackerade eller bronserade skinn samt av guld-, silver-, mocka-, ödle-, orm- eller fiskskinn (ur statistiskt nummer 1185: 1 och 2), *dels ock* skodon av spånadsvara, innehållande silke eller finare metalltråd (statistiskt nummer 1186).

Sedermera har genom förordningen den 17 december 1943 (nr 853) stadgats, att vid tillämpningen av förenämnda förordning från de slag av skodon, beträffande vilka skärpt omsättningsskatt utgår, skola undantagas sådana skodon med bottnar av trä, som enligt gällande bestämmelser angående reglering av handeln med och förbrukningen av läder och skodon m. m. må fritt försäljas.

I den föreliggande motionen har till stöd för det däri framställda yrkandet framhållits bland annat följande. Förenämnda stadganden innebure, att exempelvis mockaskor med bottnar av trä icke vore underkastade skärpt om-

sättningsskatt, men att mockaskor med bottnar av läder eller andra ersättningsmedel för läder än trä vore föremål för skärpt omsättningsskatt. Statsmakterna hade enligt motionärens åsikt ansett träbottnar vara ett ersättningsmedel vid tillverkningen av skodon, och genom att skodon med träbottnar icke belastats med skärpt omsättningsskatt hade man avsett att göra dylika skodon så säljbara som möjligt. Ur denna synpunkt borde emellertid även skodon med bottnar av andra ersättningsmedel för läder ha undantagits från lyxbeskattning. Denna angelägenhet vore av betydelse såväl för skofabrikanterna och deras arbetare som för skohandeln och i sista hand även för konsumenterna. Den skärpta omsättningsskatten inom skobranchen utginge för närvarande framför allt på mockaskodon. Mocka vore ett behagligt och användbart material, som numera tillverkades uteslutande inom landet av svenska råvaror. Därest fabrikanterna kunde tillverka mockaskodon med sulor av poängfritt material utan att dessa behövde beläggas med lyxskatt, skulle detta vara till fördel för alla därav berörda. Skohandeln borde på allt sätt stödjas i sina strävanden att tillhandahålla allmänheten lämpliga ersättningsvaror.

Efter därom i grundlagsenlig ordning framställd begäran har utskottet emottagit yttrande av *centrala omsättningsskattenämnden*. Nämnden har därvid åberopat innehållet i en av nämnden till Kungl. Maj:t den 25 februari 1944 avlåten skrivelse, vari nämnden ifrågasatt, huruvida icke från den skärpta omsättningsskatten borde undantagas samtliga slag av skodon eller i allt fall skodon av mockaskinn. I skrivelsen har framhållits bland annat följande. Förenämnda förordning den 17 december 1943, vilken tillkommit efter framställning från nämnden, åsyftade i princip endast att åvägbringa en lättare tillämplig avgränsning av skodon med bottnar av trä, vilka redan enligt tidigare bestämmelser torde ha varit undantagna från den skärpta omsättningsskatten, från övriga skodon. De svårigheter beträffande avgränsningen av skodon, underkastade skärpt omsättningsskatt, vilka föranlett tillkomsten av nämnda förordning, torde emellertid allenast delvis ha avhjälpits genom densamma. Därjämte hade nya svårigheter visat sig uppstå därigenom att tillverkning av skodon med bottnar av ersättningsmaterial för läder skett i allt större omfattning, därvid bland annat tillverkades skodon med bottnar av trä i förening med annat ersättningsmaterial. I anledning av dessa tolkningssvårigheter hade nämnden anhållit om kontrollstyrelsens uttalande rörande möjligheten att åstadkomma en ändring i beskattningen av skodon, motsvarande den, varigenom den skärpta omsättningsskatten å vissa pälsvaror ersatts med en skatt på beredning av pälskinn m. m. Till svar härpå hade kontrollstyrelsen, under åberopande av viss av densamma verkställd utredning, uttalat, att kontrollstyrelsen icke ansåge tillräckliga skäl vara för handen för en dylik omläggning av beskattningen. Därest den nuvarande skärpta beskattningen icke kunde tillsvidare hjälpligt bemästras, syntes det kontrollstyrelsen ligga närmast till hands att i stället överväga dess fullständiga avskaffande. Med anledning härav hade nämnden ansett sig böra taga i över-

vägande konsekvenserna av ett avskaffande, helt eller delvis, av den skärpta omsättningsskatten å vissa slag av skodon. Nämnden hade vid sina överläggningar härutinnan samrått med representanter för statens industrikommision och Sveriges skohandlarförbund.

Beträffande resultatet av nämndens överväganden har nämnden anfört följande:

»Av den av kontrollstyrelsen verkställda utredningen inhämtas bl. a., att den skärpta omsättningsskatten å skodon i hela riket torde kunna beräknas hava inbringat för år 1942 omkring 650 000 kronor — motsvarande cirka 6 procent av den totala inkomsten av den skärpta omsättningsskatten enligt 1943 års taxering, 10,76 miljoner kronor — och för år 1943 omkring 600 000 kronor. Nedgången torde sammanhånga med de för skohandeln föreskrivna regleringsåtgärderna. Av hela försäljningen av skodon, underkastade skärpt omsättningsskatt, torde försäljningen av mockaskodon representera 80 å 90 procent. Lackskodon tillverkas icke för närvarande, medan brokaskodon och andra dylika skodon försäljas i allenast obetydlig mängd.

Införandet av den skärpta omsättningsskatten i fråga om vissa skodon har i ett flertal hänseenden vållat tolkningssvårigheter. Efter framställning av nämnden hava vissa lättnader vidtagits, bl. a. — genom förordningen den 30 december 1941 angående beräkningen av allmän omsättningsskatt i vissa fall — beträffande barnskodon. Dessa lättnader hava dock, liksom fallet är med ovanberörda förordning den 17 december 1943, avsett endast detaljspörsmål. Rörande övriga hithörande spörsmål är främst att anteckna de fall, då skodon sammansatts av olika skinnsorter. — — I detta avseende hänföra sig av praktiska skäl de mest betydande svårigheterna till mockaskodon.

Vid bedömandet av frågan om verkningarna av den skärpta omsättningsskatten å vissa slag av skodon synes man med hänsyn till det nu anförda hava att i första hand taga i övervägande beskattningen av mockaskodon. I sådant hänseende vill nämnden framhålla, att det torde kunna ifrågasättas, huruvida skodon av mocka äro att hänföra till sådana varor, vilka böra träffas av lyxbeskattning. Enligt nämndens mening torde i allt fall damskodon av sådant material numera för det allmänna föreställningssättet närmast framstå såsom skodon för vardagsbruk. Redan av denna anledning torde följaktligen kunna ifrågasättas, huruvida icke ett avskaffande av den skärpta omsättningsskatten å mockaskodon vore att anse såsom motiverat. Till stöd för ett avskaffande av den skärpta omsättningsskatten på skodon av mocka torde ock kunna åberopas, att dylika skodon numera, enligt vad för nämnden upplysts, tillverkas övervägande av svensk råvara. Under hänvisning härtill och då kostnaderna för en effektiv kontroll, med hänsyn till tidigare berörda avgränsningssvårigheter, torde uppgå till belopp, som i jämförelse med skatteintäkterna måste betecknas såsom betydande, anser nämnden, att den skärpta omsättningsskatten å mockaskodon bör avskaffas.

Vad åter angår övriga slag av skärpt omsättningsskatt underkastade skodon — vilkas karaktär av lyxskodon visserligen icke med fog torde kunna ifrågasättas — får nämnden anföra, att, därest den skärpta omsättningsskat-

ten beträffande mockaskodon avskaffas, statsverkets intäkter beträffande övriga slag av skodon torde, i jämförelse med kostnaderna för en någorlunda effektiv kontroll, bliva av så obetydlig storleksordning, att det näppeligen synes motiverat att bibehålla den skärpta omsättningsskatten beträffande allenast dessa slag av skodon.»

Till utskottet har vidare inkommit en skrivelse från *Sveriges skohandlarförbund*, vari hemställts om bifall till motionen. Förbundet hyste den uppfattningen, att den skärpta omsättningsskatten å skodon helt borde bortfalla, då densamma i stort sett drabbade skodon, som ej vore av lyxkaraktär utan nyttobetonade. Att exempelvis mockaskor med träsulor vore befriade från omsättningsskatt, medan liknande skor med slitsulor av ersättningsmedel för läder vore underkastade dylik beskattning, vore inkonsekvent och borde bliva föremål för omedelbar ändring. I detta sammanhang ville förbundet framhålla de stora riskmoment och osäkra avsättningsmöjligheter, som för detaljhandelns vidkommande alltid förefunnes beträffande varor av ersättningsmedel, vilka risker ingalunda förminskades genom den skärpta omsättningsskatten.

Enligt nu gällande bestämmelser äro från den skärpta omsättningsskatten å vissa slag av skodon undantagna sådana skodon med bottnar av trä, som enligt gällande ransoneringsbestämmelser må fritt försäljas.

Utskottet.

I den förevarande motionen har yrkats, att från den skärpta omsättningsskatten måtte undantagas jämväl sådana slag av skodon med bottnar av annat ersättningsmedel för läder eller gummi, som enligt gällande ransoneringsbestämmelser må fritt försäljas.

Vid avgivande av yttrande i ärendet har centrala omsättningsskattenämnden upplyst, att nämnden i skrivelse till Kungl. Maj:t ifrågasatt, huruvida icke den skärpta omsättningsskatten å vissa skodon eller i allt fall å skodon av mocka borde helt avskaffas. Enligt vad för utskottet uppgivits torde emellertid någon proposition i detta ämne icke vara att förvänta till innevarande års riksdag.

Vad angår det i motionen framställda yrkandet får utskottet uttala, att skodon med bottnar av trä icke torde böra helt jämsställas med skodon med bottnar av annat ersättningsmedel för läder eller gummi. Beträffande skodon med träbottnar torde i regel kunna sägas, att desamma, oavsett det material varav de i övrigt äro förfärdigade, icke äro att betrakta såsom lyxskodon. I fråga om andra skodon torde det däremot icke sällan vara tvivelaktigt, huruvida den omständigheten, att de försetts med bottnar av ersättningsmedel, borde anses medföra, att dylika skodon som eljest skulle vara att hänföra till lyxskodon allenast på denna grund förlora karaktären av lyxskodon. Vidare torde de skattetekniska olägenheter, som för närvarande synas göra sig gällande på förevarande område, vid ett bifall till motionen likväl icke komma att helt undanröjas. På grund härav får utskottet avstyrka bifall till motionen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II: 380 av herr Allard om beräkningen av allmän omsättningsskatt för vissa skodon med bottnar av trä eller annat ersättningsmedel för läder eller gummi icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 maj 1944.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Elon Andersson, Wahlmark, Sjödaht, friherre De Geer, Ekman, Velande* och *Robert Berg*, samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Hammarlund, Orgård, Karlsson* i Grängesberg, *Henriksson, Nilsson* i Kristinehamn, *Boman, Bladh* och *Forsberg*.

Reservation

av herr *Henriksson*.
